

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ

JOB

THẾ GIỚI THỜI BÌNH

PHONG TRIỀU

CHÍNH GIỚI NHẬT-BÀN

Mới rồi thủ tướng Khuyển-dương-Nghị bị ám sát mà phong triều chính giới Nhật-bản có chiến sới nổi, làm cho thế giới đều chú ý. Theo một tờ báo Tân-bàn giải, có phát kiến nội dung sự chính biến ấy, lược trích đại khái như dưới: Nhật bản là một nước «nền lập hiến»; sau cuộc duy tân tuy gắng sức thực hành hiến pháp, song quyền bình trung ương vẫn ở nhà vua, nhà vua lại ủy quyền cho hàng nguyên lão, mà trong đám nguyên lão toàn là bọn quân phiệt có công với nước nhà. Bởi vậy nên quốc dân và nhà chính luận đều chủ trương hiến pháp mà sự thiết lập chỉ 10 năm nay rồi là cái lối chính trị quí tộc và quân phiệt. Từ năm trên chế độ phổ thông tuyển cử đã thực hiện, một bên thì tư tưởng quốc dân xu hướng về dân chủ; một bên thì chủ nô quân phiệt phát triển oai quyền, thành ra một cái cảnh lưỡng ngấm ngấm chống nhau. Cái án Khuyển-dương-Nghị hiện nay đã trở thành độ cường quyền của bọn quân phiệt! Công nhiều đã phá vỡ lại hiến pháp, không những không cho bọn chính đảng từ chức Nội các mà còn đề xướng cái Nội các «Toàn quốc nhứt trí» nữa.

Hiện nay quân nhân phần đối Nội các đáng mà quả thành công thì Nội các mới không thể nào làm cho quốc hội ý kiến nhứt trí được. Vì trong nước đảng Chánh-bử-hội còn chiếm số nhiều kia. Chánh-bử-hội ủng hộ hiến pháp thì Dân-chánh-dương cũng ủng hộ theo. Gần đây 2 đảng đã giao hoàn ý kiến với nhau mà tỏ ý ủng hộ hiến pháp, thế là chính cuộc Nhật-bản ngày nay sẽ thành một thời kỳ quân nhân và dân chúng âm mưu với nhau. Nội các quân nhân thành lập thì kết quả tất giải tán quốc hội, mà quốc dân đối với bọn quân nhân lại bất mãn về những công việc phá hoại hiến pháp, vô lực xam, lược. Cái cuộc rắc rối bề trong cũng khó tránh khỏi, đều đó có thể thấy trước được vậy...

Trên là lời suy đoán của một tờ báo Tân. Song gần đây lại có tin Nội các «Linh mục» đã được phái vô nhân lược giải, nghĩa là thu động, nhân tài đã các phương diện mà từ chối «Nội các nhứt trí». Dự luận thế giới có vẻ nghi ngờ, lý do rằng Nội các Nhật-bản mà «quân nhân hóa» thì sẽ lập trưng vô lực đảng thần trưng ra ngoài. Cuộc Đông bắc nước Tàu theo chính sách tịch cực tất có nguy hại đến cuộc hòa bình thế giới...

Chính triều Nhật-bản ảnh hưởng không phải là nhỏ, kể từ năm 1911 cuộc tương nhượng hết chỗ đại đoạn mà không nên bỏ qua.

Khách-Quan

QUAN-HẢI TÙNG-THU

sẽ xuất-bản

Nhật-bản với Trung-hoa
lời kể một quan hệ của
Nhật-bản với Trung-hoa từ
tức đầu này)

GIẤY TỜ CHUYÊN NGHIỆP

Hai người thợ ở sở máy tơ Hải-phong mới bị bắt hôm 6 vì tình nghi có chôn trong hội kim. Một người tên là Hòa, thợ tiện và một người nữa tên là Tơ, làm thợ kỹ biến chữ đồng hồ.

Bên 6-6 một tên tù trong khi giải đi trên xe điện từ Chợ-lớn ra Saigon, liền mạng đường trong xe nhảy ra cắt mất.

Chiếc tàu «Gongard» đưa hành khách từ Kratié tới Stung-treng bị chìm trên sông Cửa-long hôm 9-6. Ba người hành khách bỏ mạng.

Ong Phạm-Bích, giáo học trường Sơ-dãng Hà-Đan, huyện Kỳ-Anh (Hà-tĩnh) đã nhận được giấy phải bắt chước, vì chính phủ xét ra ông có can thiệp trong một hội kim.

Nguyễn-phụng-Miền, đầu đảng hội kim ở họ Ngô (Vinh), can tội tống tiền, đã bị kết án khổ sai chung thân.

Bên tên tù giam tại nhà pha Vinh tên là Ngô-Luật (quán làng Đông-trai, phủ Diễn-châu), Nguyễn-tho Đắc (quán làng Lâm-sơ, phủ Anh-sơ), Cao-văn-Quang, Hành-Bổn và Bành-Tám, vừa vượt ngục trốn mất.

Nguyễn-văn-Alời, bị đánh Thanh-giang, là một người có can dự vào việc Yên-bay năm 1930, bị Hội đồng đề hình khép án tử; sau xin ân xá, quan Giám-quốc đã y cho khởi được ân xá. Nay mai sẽ cho giải Koat-lê Bắc-kỳ, chứ không giam tại nhà pha Bưởi.

AI CÓ BẠCH-THÔN-TRUNG?

Trông như sơ mĩ, xin cứ hỏi mua noi M. NGUYỄN-TRUNG-THAM Quang-xa Donghoi thuộc tri rất thán hiệ, không phải tên nhưu.

Xin đoán rằng ai uống thuốc ấy mà trúng không ra, không lành bệnh thì có viết thư nói, chúng tôi sẽ hoàn tiền lại ngay, giá hai hộp vừa uống là 120. Ai mua bốn từ 20 hộp trở lên xin thanh hóa bằng 25%. Ai giới thiệu được 15 người mua xin thanh hóa bằng 25%. Bán mua theo cách nhận hóa giao ngỏ.

SỐT RẾT!... NGÀ NƯỚC!...

At bị sốt rét? Ai bị ngã nước? Hãy viết thư về hiệu SINE-HUY 44 Maréchal Foch Vinh mua ngay 2 liều thuốc PHAT LAM PHAT NIET mà dùng; mỗi liều giá một hào rưỡi, bệnh nặng liều chỉ dùng đến 3, 4 liều là cũng; nếu ai dùng không khỏi, bản hiệu xin cam đoan trả tiền lại. (Thuốc này đã phân phát tại phòng Thí-nghiệm Đông-dương Hanoi).

Tôn-thanh-Glan
Đông-Pháp-y-sĩ
Nhà Khám bệnh chữa
bệnh và hộ sinh
TAX
Touane và Falfou

Một nghị định mới cấm xe ô tô đi đường lên Lào

Nghị-định quan Khâm-sứ Vien-tiane ngày 30 Mai 1932:

Điều thứ 1. Cấm các xe ô tô, kể từ 1-6-32 và cả mùa lụt không được đi lưu thông:

- 1) Trên con đường bản xứ số 2 bên kia Hát-kiến (km 32.600)
 - 2) Trên con đường thuộc địa số 4, bên kia Vang-vien (km 157).
 - 3) Trên con đường thuộc địa số 8 từ khởi điểm cho đến chỗ km 12.700 về đường bản xứ số 2 và từ chỗ km 60 đến Pak Pheng.
 - 4) Trên con đường thuộc địa số 13 từ Thakok đến biên giới Cao-mau.
 - 5) Trên con đường bản xứ số 9.
 - 6) Trên con đường bản xứ số 8 từ Kong đến Sedone-lời Saravane.
- Điều thứ 2. Chỉ có xe nhà nước được đi lưu thông khi có việc cần.
- Điều thứ 3. Trại với nghị định đã cấm trên, sẽ bị phạt theo điều 55 trong đạo luật đường sá.

TRUNG-HOA SẼ GIAO THIỆP-LẠI VỚI NGA

Thượng-hải, 8 Juin. — Ước tính về tuyên bố rằng chính phủ Nam kinh sẽ giao thiệp lại với chính phủ Xô-Viết, nhưng không đang thủ cuộc vận động, sang sán

Đầu ông ở góa sao nhiều thế?

Theo cuộc xã-hội nước Pháp đã điều tra toàn trong, dân ông thanh niên (đến tuổi trưởng thành) là 13 triệu người, mà trong số ở góa (không nói vợ) đến 4 triệu 7. Số dân ông ở góa nhiều hơn cả các nước. Trong số vợ chồng đã kết hôn, số không con đến 26%.

Có một đứa 14%
có 2 23%

Còn một gia đình mà được bảy người con, toàn cả nước chỉ 2 phần trong số trăm (2%).

Xem bản thống kê trên biết chế độ hạn chế sinh đẻ ở xã hội nước Pháp vẫn đương thịnh hành.

Ở cái đời «nhân mãn» này sinh đẻ ít mà nuôi giậy cho thành người quốc dân văn minh, không hơn là sinh sản nhiều mà đi kiếm đất như người Nhật kia sao?

Ở xứ ta ai đi ngang qua mấy chợ nhà quê và mấy làng chài, thấy trẻ con xúm năm xúm bảy, lúc nhúc căng đường, nếu có ai làm bán thốg kẻ thì bình quân mỗi nhà cũng đến 4, 5 đứa là ít. Nhưng chỉ có ngừn đẻ mà thôi, không lo gì nữa nên không, luây nạn c.đ.

HOA-NAM HẠM-THY HỌC-QUAN
南 懷 館 學 授 函
CHUYÊN DẠY QUỐC-VĂN
(phụ thêm Hán-văn và Pháp-văn)
Chương-trình và thể-lệ
xin hỏi ở bản quán chủ-nhân:
NGUYỄN-TRỌNG-CÂN
13, đường Diên-Đệ, 13
HANOI

LỜI TUYÊN BỐ CỦA NỘI- CÁC HERRIOT TRƯỚC NGHỊ VIỆN

Ba lê, 7 Juin — Trưa hôm nay, Thủ-tướng đọc án tuyên bố của nội các tại Hội nghị viện. Tại thượng nghị viện thì quân tư pháp tổng trưởng René Reaoul đọc.

Nội các tuyên bố rằng, về mặt nội trị, sẽ theo đuổi cái chính sách chính chính nên tài chính một cách mau chóng, thì hành họ việc công tác lớn để bỏ cứu người nghèo, sửa sang việc vận tải, em các phương pháp bảo vệ kinh tế đang hợp với chính thể hội đoàn và hiệp ước quốc tế. Nội các sẽ theo một chính sách rất nhứt thành về việc khoách trương trên đường kinh tế và là hội ở thuộc địa. Nội các sẽ mở rộng việc cứu trợ người thất nghiệp. Sự công nội các sẽ giữ cho ngành trung học được khôi phục mất tiền, và thực hành bảo vệ an về việc đại xá tù chính trị.

Về mặt ngoại giao, chính phủ nghĩ cần phải duy trì hòa bình trên nền tảng chương pháp nhân và cá nhân. Chính phủ chủ trương các nước bớt nghị về chính trị, lập lại với nhau về mặt kinh tế và nhân thân nhau.

Về quốc hội thì thượng, chính phủ không chịu để ai chối cãi những quyền lợi của nước Pháp, quyền lợi không phải chỉ có điều ước nhưng mà là một phần của bản hiệp định bảo vệ cho nữa. «Thế giới mà vượt ra ngoài vòng quyền lợi, thì không sơm tai đây, thế nào cũng vào vòng chiến tranh. Chính phủ không những bình vực quyền lợi riêng của nước Pháp mà bình vực quyền lợi chung của thế giới. Chính phủ sẵn lòng dự bàn hoặc thi hành những phương pháp có lợi cho nước hòa bình thế giới. Đồng ý với tư công ước của Q.T. L. M. chính phủ không những chủ trương sự yên ổn riêng, mà chủ trương sự yên ổn chung cả các nước đều ở gần nhau...»

Thủ-tướng đọc xong bản tuyên bố của nội các, thì Hội nghị viện bỏ thăm tín nhiệm. Kết quả: 390 phiếu khả quyết, 153 phiếu phủ quyết.

Báo-giới Pháp đối với lời tuyên-bố của Nội các mới

Ba lê, 8 Juin — Báo Petit Parisien nói: «Ông Herriot là người nhứt định về lời nói cũng như về việc làm».

Báo Matin viết: «Số phiếu tín nhiệm đã cho chính phủ được đủ quyền thay mặt nước Pháp tại Q. T. L. M. và Hội nghị quốc tế Lausanne. Các báo và tờ phát đều «vui mừng».

Báo Echo de Paris viết: «Bản tuyên bố của chính phủ rất rõ ràng. Ông Herriot không đủ lực thảo ra một bản chương trình rõ ràng».

Báo giới Anh...

Luân đôn, 8 Juin — Báo «Times» nói lời tuyên bố của Thủ-tướng Pháp sẽ làm dấy lên thêm việc ký hiệp định ở Hội nghị Lausanne.

Báo Daily Telegraph chỉ trích bản tuyên bố của Nội các Herriot về việc không đề cập đến Hội nghị kinh tế quốc tế gần đây.

Báo giới Đức....

Ba-lin, 8 Juin — Báo «Frankfurter Zeitung» nói rằng chính phủ Herriot tuyên bố không chịu bỏ quyền lợi về bồi thường, nhưng cũng có ý phân-nhương, xem câu: «Sẵn lòng dự bàn hoặc thi hành những phương pháp có lợi cho cuộc hòa bình thế giới» Ông Herriot không quên việc giao thiệp với chính phủ Xô-Viết, nhưng quan trọng, nhưng cũng phải chú theo khuyếch trương của nghị viện Pháp.

(Xem qua trang 4 cột 2)

2. cuốn sách Học chữ tây và tiếng tây

CÓ DẠY CÁ MEO
dã in lần thứ hai

Có rất nhiều tiếng mới và câu dài, ai học cũng biết nói biết viết rất đúng meo, sách có giá-trị. Giá 0\$30, 0\$ x thêm cước 0\$20.

Sách dạy làm ảnh chụp kiếng, chụp ảnh

Dạy chụp ảnh, rửa ảnh, pha thuốc ảnh, chụp kiếng mới, chữa kiếng, chữa ảnh, in các ảnh, in ảnh vào giấy, vải, mouchoir v. v. chụp kiếng dựa, dạy phóng đại...
Lại có mục khoa-học thường-thức và có rất nhiều ảnh người của ông Trương-cam-Khuyến là nhà chụp ảnh trứ danh đã được nhiều giải thưởng báo tây và các bình phong-cảnh rất đẹp của hiệu Hương-kỳ Hanoi, ông đã được bồi tinh nước Ý) đã làm mẫu mực cho người tập chụp ảnh có mỹ thuật. Ai đã biết ảnh là một môn Mỹ-thuật có giá trị cũng phải có một quyển. Giá bán 1\$00, mua là thêm cước 0\$20. Các sách dạy dạy mua báo, mua là thư và mandat để cho nhà xuất bản như vậy:
NHẬT-NAM THU-QUÂN
26, Phố Hàng-Bông — HANOI

VIỆC TRONG NƯỚC

HUE
Hai tôi hát tây giúp nạn dân
miền Nam Trung-kỳ

Tối nay và tối mai (18 và 19 Juin) tại Viện Dân-biêu, gần ga lớn, học sinh Đông-Fon sẽ diễn tuồng «Le Cidr». Tuồng hát này là một áng văn chương kiệt tác của nhà đại văn hào Pháp Pierre Corneille có đủ trung, hiếu, nghĩa, tình, rất hay và rất cảm động.

Hai tôi hát này là do Phở-Đông-Tôn-Tương-Tế tổ chức để lấy tiền giúp nạn dân miền Nam Trung-kỳ; sẽ có quan Khâm-sứ, cụ Phụ-Chánh Thân-thần đến chủ tọa.

Bà con nên đến xem cho đông trước để mua vui, sau là cứu giúp đồng bào trong cơn nguy cấp.

VINH

Kể thừa hành trái phép

Cửa giờ hôm: 6 juin (8-5 annam) kỷ giã có người bà con gần giờ để thuê xe tới nhà thương, nhưng tới giờ anh gác cửa bảo hết giờ rồi, không mở cửa. Tôi bảo: «Người ta già để bác cho vào» mà nó cứ một mặt mưng-nói quá giờ... Không nạn quá tôi sợ nhờ có quen một bà làm việc nhà thương, tôi đánh bỏ người ngồi bên lề đường, rồi đánh xe lại nhà bà ấy. Vừa lại nói nguyên do, bà lên xe đi ngay. Tôi nói bà đưa vào phòng hộ sản được hai giờ thì người kia dễ, may quá! Có bà lại không tại người sản phụ cũng phải đẻ ngoài bãi cỏ.

Chức thừa người gác ở nhà thương, đối với người bệnh như nào? Có lẽ gì gần đón những bệnh nguy cấp dẫn là ngoài giờ thường.

Thấy chuyện HÀ-TỈNH

Cửa công mà ăn riêng

Nguyễn-chúng-tôi (3 người) làm nghề buôn bán; trong làng chúng tôi lại có quan Hàn Nguyễn-minh-Châu cũng là một người kinh doanh thực nghiệp. Cách 5 năm nay quan rồi chúng tôi luân vốn vào đi phố đồn điền; ngài giới thiệu cho chúng tôi biết cụ Kim nọ, và số đất ruộng ở làng Công-khánh (thuộc về Nghi-xuân) ước có hơn trăm mẫu.

Khi ấy cả năm người làm đơn xin khai khẩn, được tỉnh bộ ý cho rồi chúng tôi về bàn với nhau: trong năm người, bốn người xuất tiền (mỗi người 600\$ còn cụ Kim nọ thì xuất công khai khẩn) Sau hai năm cụ khai khẩn được hơn 40 mẫu; mỗi mùa được độ một ngàn gánh lúa. Đến năm thứ ba thì quan Hàn Nguyễn-minh-Châu lại bảo bảy giờ cụ chia ra mỗi người cấy hai năm. Chúng tôi cũng vâng lời.

Nào ngờ ngài cấy hai năm được bốn mùa lúa, ngài ăn đứt không chia cho chúng tôi được một củ khoai hay là đôi (lúa nào hết. Ngài lại còn đem cấy cho nhà băng Nặng-phổ mà cũng không cho chúng tôi biết.

Đến năm ngoài chúng tôi thấy gậy sứt biến tịch mới biết. Tiếp đó chúng tôi đã làm giấy kêu tỉnh tòa mà chưa thấy phán xử, thế nào. Vậy chúng tôi có lời trên tỉnh mình bạch xin quan trên rõ chân tình cho chúng tôi kéo oan lăm.

Bà người đồng kỳ

QUẢNG-TRỊ

Xét nhà bất người

Ông Lê-đình-Liêm ở làng An-Kiệt, tổng Bịch-La, phủ Triệu-phong bình nhứt làm nghề nông ít hay giao thiệp với ai, chỉ ở nhà làm bận với mấy tờ báo và đôi quyển sách.

Đầu tháng Avril vừa rồi tự nhiên ông bị xét nhà và bắt đi luôn về phủ giam, chưa biết xét xử ra sao.

T. C.

Tha rồi lại bắt làm ăn

Tên Em làm thợ cạo ở chợ Sài, thuộc làng Cổ-thành phủ Triệu-phong, năm ngoài bị bắt, vì nghi có chôn trong hội kim.

Sau xét ra vô can, nên tha cho về làm ăn. Chẳng hay vì có gì, kỳ tháng Mars đã bị đòi bồi tống giam, và bị kết án 6 năm tù.
Thượng-chi

ĐỒNG-HỚI

Sao không yết cấm?

Mồng hai tháng 5 ta 1 đó là ngày Quốc khách kỷ niệm. Nơi Hành-Cung trang hoàng rực rỡ, nào có xây lọng tàng các quan đương làm lễ.

Một người đi xe đạp ngang qua trước cửa trường như ngày thường (vì thường không cấm) có việc cứ đi thẳng trước đường. Quan cho ra bắt rồi đòi đập. . .

—Sao mấy không xuống xe? Mấy không biết lễ phép hay sao? Trả lời: Con có biết đâu, đường đó thường không cấm. . . và lại không treo biển «phải xuống xe» và cũng không có lính đường gác. Quan mắng rồi cho đi. Liú liú!

II. V.

TOURANE

Nợ 20 đồng không trả mà phải

trả gần một trăm đồng
Ông Tôn-thất-Mậu, Páo đội phủ Foua-thien, cư sĩ của bà Ngô-thị-Niêng tức Hoàng ở đường Gia-hội Huế mọi số bạc là 20\$00, lâu ngày không trả, lại còn đã mạo một cái biên nhận (faux reçu). Bà Hoàng kiện tại tòa án Tourane; tòa xét ra là cái biên nhận đã nên phiên ra ngày 21 Mars 1932 xử ông Mậu phải trả cho bà Hoàng 20\$00, và ông Mậu phải chịu án phạt trên sáu chục đồng; lại còn thêm phí tòa phải ông Courroy tòa (huissier) trên bạc cuộc nữa.

Tục ngữ ta có câu: «Tham thì thâm» thật vậy. Nợ 20 đồng không trả phải trả gần một trăm đồng.

Trúc-cười

QUẢNG-NAM

Thâu thuế trước hạn định

Kỷ nạn nộp thuế, năm nào cũng do tòa định. Năm nay quan trên thấy con dân cực khổ vì trầm vật gì cũng trả 8 (lúa mỗi ang 0\$15 (năm trên từ 0\$25 đến 0\$30) cau 1 quan mỗi chỉ bán 0\$30 (năm trên giá hơn 0\$60; chè 1 quan mỗi 0\$25 (năm trên từ 0\$50 đến 0\$60, có khi (Xem qua trang ba cột 5)

muoi ma moi, nghe phai xoy ra
nghe khac tre thoi nghiép cho gi
IMPRIMERIE TIENG-DAN

và những lâu đài dùng cho những anh
sĩ sang Nhật.

Direr.eur Ccint: HUYNH-THUC-KHANG

Direr.eur Ccint: HUYNH-THUC-KHANG